

רומן מעמדי על הגזענות החדשה בגרמניה * עולמו המיני של חוקר יליד מאה שערים * המפרפרת והמסוררת

תרגום

פועלים במלכודת

ב-1961 נוסדה במערב גרמניה קבוצת 61 אגודה של סופרים ואנשי רוח, ש"הציבה לעצמה מטרה, להתדיין אמנויות עם עולם העבודה התעשייתית". דובי רה של קבוצת 61 היה **מכשיר פון דרי-גרין** כורה שהפך סופר מצליח.

בחדש שעבר ראה אור, לראשונה בי תרגום לעברית, אחד מספריו — סופה מקומית. הספר מתאר כיצד שרשרת של אירועים מוציאה מכונאי-נהג במיפעל תעשייתי מאלמותיותו, והופכת אותו למני-היג'פועלים, תוך פרישת דרמה אנושית-חברתית. רקע העלילה: דורטמונד, עיר תעשייה, שבה משתרגים להם ערכי הי שמרנות הגרמנית עם עולמם של פועלי-התעשייה, אורח חייהם של הגאסט ארבייטס טרס... ואנשי המעמד הבינוני הגרמני רצח ילדה; הנפשה-הפועלת-המרכזית חיה שפת מערכת-ציתות במיפעל; המיטכאה, ופועלים הנבגדים בידי האיגוד המקצועי — כך נבנית ציירה ספרותית מדהימה בצניעותה, בכוחה ובאמינותה.

סופה מקומית נפתח בגילוי גופה של ילדה, ליד העיירה, ובפועל האיטלקי **אנ-ג'ול פינולה**, הנעצר כחשוד ברצח. הי מספר מתאר את בנייתו לפונדק האינדיים: **"האנשים ידעו שאני מודד מזה שנים עם אנג'לו..."** היחסים בין המקומיים לבין העובדים הזרים מתחדדים. במקביל מת-חדדים היחסים בין המעמד הבינוני ומ-עמד הפועלים המקומי, כמאמר רופא השיניים **בורמן**: **"הרחוב שלנו הולך ומתפתח למרכז אדום..."** המספר מתלווץ ומשיב לו: **"שייבל, אדון בורגמן, שי אלה לא יגיעו לשייבל; לא תוכל להר-וויח את מאתיים-אלף המארקים שלך בעצת"**.

המספר חושף, בתיאורים קצרים אך תמציתיים, את עולמו כעובד. הוא מגן על חברו, אנג'לו, ששוחרר מהמעצר אחר רי שהוכיח את האליבי שלו, והופך מני-דה רמו על הסערה הקרבה ובה — מנהלו של המספר מוזמנו ומבשר לו: **"המיפעל שלנו בשפוטארגט זקוק למנהל ישירות-ההובלה. ההנהלה השבה עליך..."** כאשר הוא שב לביתו, ומספר על כך, אומרת לו בתו קרין, ספק ברצינות ספק בצחוק: **"אתה יוצר סביבה איי-שפט. האמן לי, אבא, הם רוצים להיפטר ממך. והשיטה הפוכה ביותר להיפטר ממישהו היא לקרמו בעבודה..."** הוא אינם יכולים לפטר אותך מעבודתך, והוא להם אפשי-רת אחרת אלא להיאחו בשיטה אפשי-**"כיום השני בשבוע, בשעות לפני-הצ-הריים, הזמנתי להנהלה..."** מספר המס-פר, תוך כדי המתנה הוא שומע שיהיה בין שני חבריו, בוקעת מתוך מכשיר משוכלל: **"...והנה פניך ויגל סיפר כי פרייפרטים על חנייתו, וכיצד ניתן לשי-נות את מדי-המרחקים, כך שאיש לא יוכל לבדוק אותו, אם החשבון נכון או לא נכון. בשם אלוהים, אם רק שמעך מישוה מן האחרים את הפרטים האלה..."** מת-ברר לו שמדובר במערכת-האונה העוק-בת אחר השיחות הפרטיות של הפועלים. ביחד עם כמה מחבריו פורץ המספר לביתה של המזכירה **שינדלר**. הם לוח-

צים עליה, מאלצים אותה לספר על הצי-תות. היא מגלה להם את המקום שבו מחזקים העתקי שיחות הפועלים, בתוך תיקים. המספר זועם: **"הנה עמל אדם כמוני כל ימיו-חיו. הורם בנופו דיסקית ביו-חוליתית למען המיפעל. וכאן יושב בת אשה אחת ורושמת את שיחותיו הי-סודיות... היא רושמת את כל מה שאנו מספרים זה לזה בתום-לב..."**

צרה נוספת המתרגשת של המספר: מאבק המתנהל בין שכניו לבין המערכת המוניציפלית בעניין הקמתם של מיבנים, לרווחת העובדים הזרים. לצרה זו מצ-טרפים נסיונותיה של **אנג'ליקה**, אשתו, לקרב בינו לבין שכניו מהמעמד הבינו-ני, המתגוררים מעבר לרחוב.

המספר וחבריו מתארגנים כדי לגנוב את התיקים, שבהם תעתיקי שיחות הגר-עלים. הם מתגנבים למיפעל וגונבים או-

סופר-פועל פון דרי-גרין בגינת האיגוד המקצועי

תם. למחרת עורכת ההנהלה מסיבת חג-המולד לפועלים. מנהל המיפעל פותח בי-**"קניתי וירידי היקרים! אני מקווה שכך אני יכול לנותכם. אני שמח מאוד שי-כולכם באתם למסיבת חג-המולד..."** הפו-עלים שרים, שירים, מאוינים לנאוים **ולנגנים בירה.**

בשיאה של המסיבה קופץ המספר, מה-סה את כולם: **"יש לי דבר חשוב למספר לכם..."** ואחריו שהכל משתתקים, הוא ממשיך: **"אדוני המנהל, פבר, הייתי רוצה לקבל מטרך מודע מפורים: לאיוו מטרה הוקמה מערכת-הציתות במיפעל-נוב..."** כאולם פורצת סערת-רוחות. במה-כה שולף המספר את אחד התיקים שגנ-בבו: **"כאן רשימת שיחות שניהלו ביי-ניהם דירלם ופולמר, למשל..."** כאילו? על כל אחר מאיתנו יש תיק כזה. כיום נרשמו השיחות הפרטיות, שהנתחלו ב-מיפעל כמשך שלוש-החודשים האחרו-נים..." בתשובה לשאלת המנהל, המיכן התיק, משיב המספר: **"התינוק הנוצרי נתן לי אותם להג..."** והוא ממשיך: **"וזה שאתם ערשים לנו, אדון קולמן, אינו אלא שלילת החופש. אני מפנה את תשומת-לבך לכך שדבר כזה הוא מעשה פלילי ופרי-ענישין..."** כמה דקות אחר כך משי-ליך פועל בקבוק בירה על קופסת-התיק-שיות שהיתה תלויה על הקיר. המספר מולך כמה פועלים למישרד, על מנת שי-יאוינו במכשיר לקולות מן האולם, שבו מתקיימת המסיבה. הפועלים מוציאים את

עץ האשוח, ושורפים אותו בחצר המיפ-על. שוטרים מגיעים לשער.

הפועלים מתפורים, המתח הולך וגובר. המזכירה שינדלר מבקרת בביתו של הי מספר, ובתו שואלת אותו אם שכב איתה. פגרת הגיהמולד מחזיקה את המתח על אש חזקה. עם החזרה לעבודה, מתברר כי מנהל המיפעל מוזמן להנהלה הארצית ומודח ממישרתו. המספר מוזמן אל **גריינפלד**, איש האיגוד המקצועי, והוא מספר לו את השתלשלות העניינים. גריינ-פלד מבטיח: **"אלה מהנוכח חושבים שי-יש לנו פור-סוף, משהו ממשל נגד המ-עסיקים. קעת עומדים הם במטרומים לפנינו..."** המספר משוכנע בצדק העומד לראות-אור, ובמאבק שילווה אותו. בשו-בו הביטה אומרת אשתו, אנג'ליקה: **"ויכ-שזה יגיע להתפוצצות, אל תסמוך על ידידים. הטובים כדיריד יבעטו באחור-ריך..."**

בינתיים מתלהט הקודקוד השני של העלילה, נושא הקמת הצריפים ברחוב מגוריו של המספר: **"בצריפים אלה ריי-צה העיירה לשכן שלושים-מאות תורכים. אנחנו מתנגדים לתוכנית..."** השכנים מבקשים ממנו לחתום על עצומה, והוא משיב: **"בין התורכים האלה יש אולי אחדים, שעיתכם אצטרך להיות מני יום במיפעל שלנו... אני מצטער מאוד..."**

למחרת, במיפעל, הוא מוזמן לחקירה במינהלה. אומר המספר: **"אני מוכן לע-מוד כאן לפניך כנאשם. כאן, במיפעל, יש רק נאשם אחד ויחיד — ההנהלה..."** כאשר הוא יוצא מהחקירה בחמת זעם, מתברר כי הפועלים, בכל סניפי החברה, פיקרו את קופסות-התיקשות. בינתיים עומדת קרין, בתו של המספר, להתארס למרטיין, שהוא יורש מישפחה בעלת ממון.

עולמו של המספר מסתבך. הוא מגלה שהאיגוד המקצועי שלו מתעלם במתכוון מפירסום הפרשה. הוא מושעה מעבודתו. למחרת בבוקר מתפרסם סיפור מכשירי הציתות בעיתונות המקומית. ההנהלה חושדת במספר, כי הוא זה שהדליף את הסיפור. הוא מפוטר. על העתק הודעת הפיטורין שלו, הנתלית על לוח-המוד-עות של המיפעל, מוסיף מישהו בעיפי-רון: **"המרחיק את החרא — נגורש; העושה את החרא — בא על שכרו..."** הפועלים מתקוממים, מכרזים על שביתה. הנהלת המיפעל מביאה פועלים מן הי-חוץ. מתחולל מאבק עם הפועלים המיי-רים, ואלה מסתלקים. ואן, **"כיום השי-לישי לשביתה, התינוב האיגוד המקצועי לצורה רשמית. כך היינו מבוטחים מבחי-נה כספית ומבחינה חוקית..."** המספר ור-חבריו מגיעים לבית-הדין לעבודה, שם הוא מספר את סיפור מכשירי-הציתות. כאשר מתברר כי לא המספר, אלא המוד-כירה שינדלר מסרה לעיתונות את סי-פור מן ההאשמות, מוזחר גיבור הי-המשבר והשביתה מגיעים אל סיומם. הקודקוד השלישי של הסיפור מגיע ל-כדי מיצוי, כאשר אנג'לו האיטלקי תי-פס את אבי הילדה שהוא הואשם ברצי-חתה. הוא פונה אליו בהיסטריה: **"מצאו את רוצח בתך, רינסה. רינסה, מצאו אתה את אבי אנג'לו..."** הוא בוכה וצוחק בעת ובעונה אחת: **"זה היה מוסטאפה... מוסטאפה..."**

את פרק העיתונות החופשית של מע-ריב גרמניה חושף מסס פון דר גרין, כשי-הוא מאתר את המספר המחזר על פתחי מערכת היומונים בעיר, כדי לפרסם את החומר מתתיקים שבהם מצוי החומר ה-מצותת. אחד העורכים מסביר לו בנימה, אותה מנסים לכפות באחרונה גם על כלי-התיקשות בישראל: **"אתה יודע, בעירנו אין צורך לראות ולהטש אך ורק בצדדים השליליים. אם נפרסם את החי-מר שבידך, ניציא בעצמנו כרבים ריבה על עירנו..."**

המספר נכנס לסיתרוו: **"מאז התחלנו, עברה כבר חצי שנה. האיגוד המקצועי לא נקף ככל — אז כמעט — אצבע למי עננו. בעיתונות של האיגוד המקצועי לא הודפסה אף לא שורה אחת על עניינינו. האם אין זה מוזר בעיניך?"** כהתאם ל- מסורת של הקרבות האבודים בספרות הגרמנית, יוצא המספר למאבק נושא, כ-מאבקו של מיכאל קולחאס של פון-קל-ייסלר. הוא פונה לדבר בית-דפוס קר מוניסטי, כדי להפיץ עלונים בציבור. בעל בית-הדפוס פוחד מהשילטונות: **"הזמנתי היום מדיסלדורף מערכת אותיות הורשה, כי פוג האותיות שלו רשות אזוי במקום כלשהו..."** המספר ובעל-הדפוס מחברים את הלחן-כרוז, הקורא לפועלי העיר לבדוק אם ישנם מכשירי-ציתות.

בינתיים מתבררת שתיקת האיגוד המק-צועי, **"האיגוד שצריך לשמור על זכויו-תניו לפני המעסיק, הוא-עצמו ייהפך ל-מעסיק..."** במילים אחרות: האיגוד המק-צועי רכש את השליטה במיפעל הארצי. עוד בטרם מעכל המספר את הלב בגינת האיגוד בפועלים, פורצת שריפת-ענק ב-צריפי הפועלים התורכיים, שזה עתה הוקמו. גרמנים בודדים נחלצים להצלתם של התורכים, ובתו של המספר נפגעת בעינה. המספר הופך למריר יותר, והוא פונה לעובדים הזרים האיטלקיים, שיעזרו לו להפיץ את עלוני-כרוזיו. חברו אנג'-לו, אומר לו: **"החברים שבצריף הם קיי-מתישמים איטלקים ברוכס. והם אומרים: אם העלונים הם בשביל קומוניסטים גרי-מנים — יפיצו אותם ברוזן..."**

המספר, חברו והעובדים הזרים האיי-טלקים יוצאים לחלק את הכרוזים במיפ-על התעשייה שבעיר. אך דבר אינו עו-צר את האיגוד המקצועי. למחרת מודב-קת הודעה על לוח-המודעות שבמיפעל: **"הבנק לכלכלה שיתופית רכש 75 אחוזים מכלל המניות של חברת מכשיר לייצור גזים..."** אחר מחבריו מנסה לעצור אותו, אך המספר מסביר לו: **"האיגוד המק-צועי שלנו הפך למעסיק. קעת יצטרך האיגוד להפוך את עורו ולהתנהג כשי-מות של כל המעסיקים, אם לא ירצה לפשוט את הרגל..."**

המספר מבקר את בתו שתומת-העין בבית-החולים והיא מברכת אותו על הי-עלון שלו. למחרת מוזמן המספר להי-הלת המיפעל, והוא מוזהר בעניין העלו-רים. כמה ימים אחר כך הוא שורף בתצר המיפעל את שאר התיקים, האוצרים את תמלילי מכשירי-הציתות. המספר מפוטר בשביתה, ומנהל המיפעל מהיר את הפוע-לים: **"כרנש זה הוא קומוניסט... קיצוץ כיוות... אם תתפיש גישתו בין העוב-דים, לא נוכל להחזיק כאן מעמד..."**

סופה מקומית הוא שיגנון לא מוכר עד היום בתירגומים לעברית. שלא לדבר על הספרות המקורית, שאיבדה כל מגע עם מעמד-העובדים. לפני כמה חודשים סקר מדור זה אנתולוגיה של שירה, שראתה אור על-חשבון ההסתדרות הכללית ופיר-נסה כמה עלוקות-שירה. מוטב היה להסי-תרות. אילו היתה משקיעה את כספי העובדים בסוג כזה של ספרות, ומעודדת כתיבה של ספרות מקורית בכיוון זה.

מקור

גבר בסבך

יהושע בריינר, מאחורני המישמי רת הוותיקה של הספרות הישראלית, לא וכה מעודד לליטופי המימסדי-הספרותי בי ישראל. בריינסף נחשב במידה רבה לכיבי-שה השחורה של הדור, מצב שמנע ממנו כיבודים, מענקים, הטבות ופרסים שלהם